

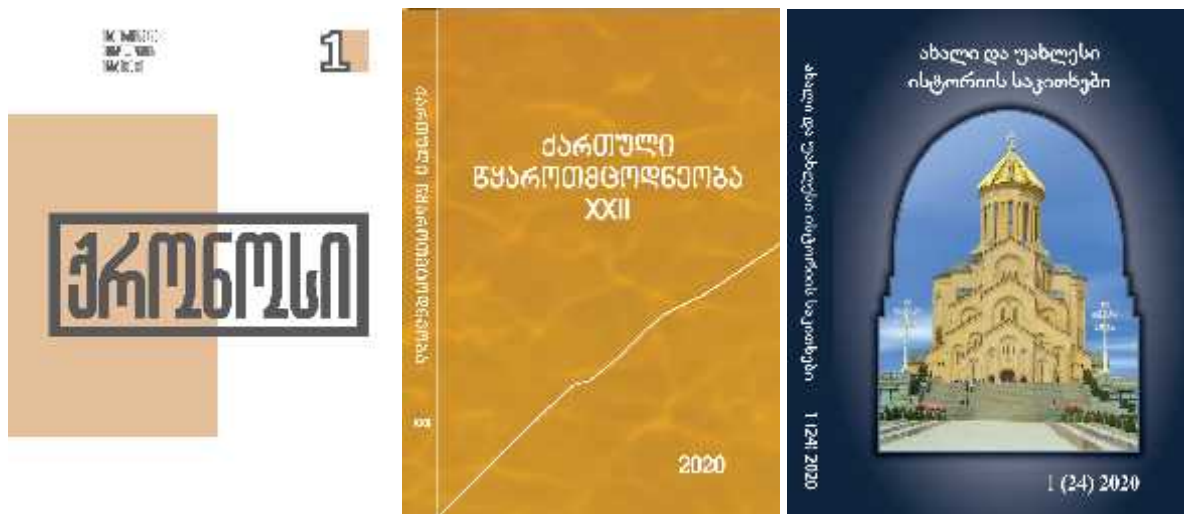
ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი (2020 წლის სამეცნიერო და სხვა საქმიანობის ანგარიში)

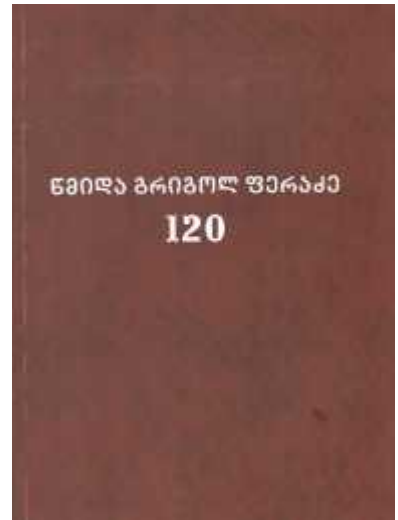
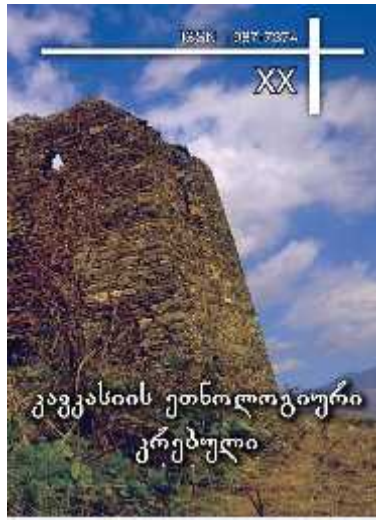
2020 წელს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტში დაიწყო მუშაობა ხუთწლიან სამეცნიერო-კვლევით პროექტზე - „საქართველოს საზღვრები“ (ხელმძღვანელი, ისტორიის დოქტორი გიორგი ჭეიშვილი), რომელიც დაფინანსდა „სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობის“ პროგრამის ფარგლებში. პროექტის მიზანია ისტორიული, ეთნოლოგიური და ანთროპოლოგიური კვლევების საფუძველზე, შესწავლილი იქნას როგორც ფიზიკური, ისე მეტაფორული საზღვრები. ის ხელს შეუწყობს: საზღვრების პრობლემის კომპლექსურ გააზრებასა და მრავალწახნაგოვან კვლევას; Frontier Studies, როგორც ისტორიულ-ანთროპოლოგიური მიმართულების შემდგომ განვითარებასა და პოპულარიზაციას საქართველოში; საქართველოს ისტორიის უკეთ გააზრებას. კომპლექსური მიდგომით, პროექტი ნაყოფიერ ნიადაგს შექმნის წარსულში, თუ თანამედროვეობაში არსებულ კულტურულ-პოლიტიკური დელიმიტაციის პრობლემებზე პასუხის გასაცემად. მეცნიერული შედეგები გამოყენებული იქნება სასწავლო დაწესებულებებში (როგორც უმაღლეს სასწავლებლებში, ისე ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში), ჰუმანიტარულ, სოციალურ და სხვა კვლევებში, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების საექსპერტო, თუ სხვა საქმიანობაში.

საკვლევი თემატიკის მიხედვით, პროექტში გამოიყო ხუთი მიმართულება, რომელთა შესრულებაშიც მონაწილეობას იღებენ შეაბამისი პროფილის სამეცნიერო-სტრუქტურული ერთეულები, ბიბლიოთეკა, ისტორიული და ეთნოლოგიური არქივი. 1. **საზღვრები ძველ საქართველოში: კონცეფცია და პრაქტიკა** - შემსრულებელი ძველი ქვეყნების ისტორიის განყოფილება (მიმართულების ხ-ლი ლევან გორდუხიანი, მთავარი მ/თ); 2. **ქართული ერთობის საზღვრები IV–XVIII საუკუნეებში: წარმოსახვა და რეალობა** - შემსრულებელი შუა საუკუნეების საქართველოს ისტორიისა და წყაროთმცოდნეობის განყოფილება (მიმართულების ხელმძღვანელი მარიამ ჩხარტიშვილი, მთავარი მ/თ); 3. **საქართველოს საზღვრები XIX–XXI საუკუნეებში** - შემსრულებელი ახალი და უახლესი ისტორიის განყოფილება (მიმართულების ხელმძღვანელი ავთანდილ სონღულაშვილი, მთავარი მ/თ); 4. **ქართველი ხალხის ეთნო-კულტურული ურთიერთობები მოსაზღვრე კავკასიის ხალხებთან და მოსახლეობის ანთროპოლოგიური დახასიათება** - შემსრულებლები: კავკასიის ეთნოლოგიის განყოფილება და ანთროპოლოგიური კვლევის ლაბორატორია (მიმართულების ხელმძღვანელები: როლანდ თოფჩიშვილი, მთავარი მ/თ, ლიანა ბითაძე, მთავარი მ/თ); 5. **საზღვრების ეთნო-კულტურული განზომილებები** - შემსრულებელი საქართველოს ეთნოლოგიის განყოფილება (მიმართულების ხელმძღვანელი ქეთევან ხუციშვილი, მთავარი მ/თ). პროექტის მიხედვით, 2020 წელს მოხდა წყაროთა ბაზის განსაზღვრა, მოძიებული და დამუშავებული იქნა თეორიული და კონკრეტული ლიტერატურა, ასევე, ეთნოგრაფიული მასალის, სამეცნიერო ლიტერატურისა და წყაროების მონაცემების საფუძველზე, ანალიზის სხვადასხვა მეთოდოლოგიური მიდგომებით, შესრულდა თემები, რომელთა თეორიული და პრაქტიკული შედეგები განხილული იყო განყოფილებებისა და საინსტიტუტო სემინარებზე. მეცნიერული სიახლეები წარდგენილი იქნა სამეცნიერო ფორუმებზე.

2020 წელს ინსტიტუტის ბაზაზე შესრულდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტით დაფინანსებული სამეცნიერო-კვლევითი პროექტები: 1) საზოგადოება, მკურნალი, პაციენტი: ტრადიციული ქართული სამედიცინო სისტემის სოციოკულტურული ასპექტები და თანამედროვეობა (FR-19-8876, 2020-2023 წწ., ხელმძღვანელი ნინო მინდაძე); 2) სამეგრელოს სოფელი ძველად და ახლა (FR-17_144, 2017-2020 წწ., ხელმძღვანელი დავით ჭითანავა, დაიბეჭდა მონოგრაფია); 3) თრუსო - ისტორიული და ეთნოკულტურული პრობლემები (BRG-I-19-1990, 2019-2020 წწ., ხელმძღვანელი როლანდ თოფჩიშვილი, დაიბეჭდა მონოგრაფია); 4) კოლხური გვარსახელების გენეზისი მრუდე სარკეში (SP-19-146, 2019-2020 წწ., სამეცნიერო-საგამომცემლო გრანტი, ხელმძღვანელი დავით ჭითანავა, დაიბეჭდა მონოგრაფია). ინსტიტუტის 13 მეცნიერმა მონაწილეობა მიიღო ეროვნულ და საერთაშორისო სამეცნიერო პროექტებში, რომლებიც დაფინანსდა სხვადასხვა ფონდის (შ. რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი; საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კვლევის ფონდი - რონდელის ფონდი; „განათლების სფეროში საერთაშორისო თანამშრომლობის ნორვეგიული ცენტრი“ (NorGePart: Norwegian-Georgian Partnership Program for Research-Based Educational Collaboration in Anthropology - ნორვეგია); რიჩარდ პაიპსის სახელობის გრანტი (პოლონეთი), საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი, მსოფლიო ბანკი) მიერ სხვა ორგანიზაციების (საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი; ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი; საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია; კავკასიის ხალთა საერთაშორისო სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი) ბაზაზე.

2020 წელს ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტმა გამოსცა პერიოდული გამოცემები: „ქრონოსი“ N1 (ISSN 2667-9477); „ახალი და უახლესი ისტორიის საკითხები“ N 1 (24) (ISSN 1512-3154); „კავკასიის ეთნოლოგიური კრებული“ XX (ISSN 1987-7374); „მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის“ N1 (27) (ISSN 2667-9582); „ქართული წყაროთმცოდნეობა“ XXII (ISSN 1987-9563). ასევე, დაიბეჭდა ინსტიტუტში 2019 წელს ჩატარებული, შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის საკონფერენციო გრანტით დაფინანსებული წმ. გრიგოლ ფერაძის I საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის - „საქართველო და ქრისტიანული ცივილიზაცია“ - მასალები: „წმიდა გრიგოლ ფერაძე 120“ (ISBN 978 9941-26-647-8).

2020 წელს ინსტიტუტის თანამშრომელთა ავტორობითა და თანაავტორობით საქართველოში გამოიცა 8 მონოგრაფიული ნაშრომი; სხვადასხვა პერიოდულ გამოცემებში და კონფერენციების მასალათა კრებულებში საქართველოში დაიბეჭდა 69 სტატია, ხოლო საზღვარგარეთ - 11 სტატია.

2020 წელს დისტანციურად ჩატარდა სამეცნიერო კონფერენციები:

10 ნოემბერი - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის ინიციატივით საფუძველი ჩაეყარა აკადემიკოს გიორგი ჩიტაიას ხსოვნისადმი მიძღვნილ ყოველწლიურ დისკუსიას „საუბრები ეთნოლოგიაზე“. პირველი დისკუსიის თემა იყო - „საველე-ეთნოგრაფიული მუშაობის მეთოდიკა დღეს“. დისკუსია ჩატარდა შერეული ფორმატით. ზუმის პარამეტრებია:

<https://zoom.us/j/3391936123?pwd=cjdGdUNleXlpQW8wWTVNbWRyYbFAxdz09>
Meeting ID: 339 193 6123; Passcode: 19641997

23 დეკემბერი - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის შუა საუკუნეების საქართველოს ისტორიისა და წყაროთმცოდნეობის განყოფილების ყოველწლიური სამეცნიერო კონფერენცია, ჩატარდა დისტანციურად, ზუმის ფორმატში. გამოიცა კონფერენციის მოხსენებათა თეზისები: ISBN 978-9941-8-2923-9, DOI: 10.6084/m9.figshare.13377176.

8 ოქტომბერი - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტში, შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ დაფინანსებული საგრანტო პროექტის FR-17_144 (ხელმძღვანელი დავით ჭითანავა) ფარგლებში, დისტანციურად, ზუმის ფორმატში ჩატარდა სამეცნიერო კონფერენცია თემაზე: „სამეგრელოს სოფელი ძველად და ახლა.“ კონფერენციის იდენტიფიკატორი: 731 951 5915, წვდომის კოდი: 8HQqKF.

2020 წელს ინსტიტუტის თანამშრომლებმა, როგორც მომხსენებლებმა და თანამომხსენებლებმა მონაწილეობა მიიღეს საერთაშორისო და ადგილობრივ სამეცნიერო ფორუმებში (საქართველოში - 35, საზღვარგარეთ - 8). მოხსენებათა ნაწილი გამოქვეყნებულია.

2020 წელს გრძელდებოდა ინსტიტუტის ტრადიციული მუდმივმოქმედი სემინარი - „საინსტიტუტო საუბრები“, რომელზეც წარმოდგენილი იქნა მოხსენებები როგორც ინსტიტუტის სამეცნიერო პერსონალის, ასევე მოწვეული მეცნიერების მიერ.

თსუ-ს საზოგადოებასთან ურთიერთობის დეპარტამენტის ორგანიზებით, ევროკავშირის კვლევისა და ინოვაციის პროგრამის „ჰორიზონტი 2020“-ის მიერ დაფინანსებული პროექტის, „მეცნიერება კაპიტანია,“ ფარგლებში, ინსტიტუტის პოპულარიზაციის მიზნით, გადაიღეს ფილმი „შემოაღე კარი მეცნიერებაში - ივ. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი.“ ფილმში მონაწილეობა მიიღეს ინსტიტუტის ღვაწლმოსილმა და ახალგაზრდა მეცნიერებმა; წარმოდგენილი იქნა ისტორიულ და ეთნოლოგიურ არქივში დაცული ფონდები და საკოლექციო ნიმუშები; ასევე, ინსტიტუტის ბიბლიოთეკაში არსებული XVII-XX საუკუნეების უნიკალური რარიტეტული გამოცემები. ინსტიტუტის საარქივო ფონდის აუდიო ჩანაწერები და ფოტომასალა გამოყენებული იქნა მნიშვნელოვან სამეცნიერო პროექტებსა და გამოცემებში.

2020 წელს, ისტორიის დარგში სამეცნიერო მიღწევებისათვის, ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარეს, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორს, **ლავრენტი ჯანიაშილს** გადაეცა საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის სიგელი.

დასრულდა **ანთროპოლოგიის მუზეუმის** სარემონტო და კეთილმოწყობის სამუშაოები, რომლის ჩატარებაც უნივერსიტეტის ადმინისტრაციის შუამდგომლობის საფუძველზე, ითავა სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულმა სააგენტომ. მუზეუმში განთავსდა ინსტიტუტის ანთროპოლოგიური კვლევის ლაბორატორიის კრანოლოგიურ ფონდში დაცული უნიკალური არქეოლოგიური მასალა, 3000-მდე თავის ქალა საქართველოდან და ჩრდილოეთ კავკასიიდან, აგრეთვე, დერმატოგლიფიკური და ოდონტოლოგიური კოლექციები. აღნიშნული მასალა აქტიურად იქნება გამოყენებული სასწავლო-კვლევით პროცესში.

ფუნქციონირებს ინსტიტუტის ვებ-გვერდი: www.institutehist.ucoz.net, რომელიც მუდმივად ახლდება ინფორმაციით.